

sigtige defensive Politik overfor Naboerne mod Nord og Ost sikrede dem i Ryggen under Samniterkrigen. Thi bortset fra, at Sabinerne og Aequerne holdt sig i Ro hele Krigen igennem, ventede dog Etruskerne hele 15 Aar med at gribe ind og opgav Krigen efter faa Aars Kampe, et Forhold der da kun kan betyde, at Kampen mod Rom ikke var en Livssag for dem.

Adam Afzelius.

Kære Dr. Afzelius!

Jeg forstaar paa Deres Replik, at jeg har taget for tungt paa Deres Udtryk om det »tilsyneladende mirakuløse«. Tilbage bliver saa kun, at jeg i Deres Arbejde lægger større Vægt paa det fortrinlige geografiske Materiale, De fremdrager, end paa de opstillede Theser, som jeg finder er altfor generelle Abstraktioner. Da De nu tilmed i det specielle Spørgsmaal om Samniterkrigen ikke lader Dem afskrække fra den Antagelse, at ogsaa den talmæssigt underlegne »i en kort Periode« kan sejre, finder jeg ingen Grund til at fortsætte Debatten om Aitiologien.

Alle Aarsagsforklaringer er jo kun Tilnærmelser. Jeg husker, at Professor Edg. Rubin engang som et Eksempel fremdrog en Sætning som denne: »Hesten faldt, fordi Føret var glat«, som de fleste vil føle indlysende. Men hvis man dertil indvender, hvorfor saa ikke alle Heste faldt den Dag, bliver man straks klar over, at en virkelig Aarsagsudredning kræver et Utal af »Forklaringer«. Sætningen: »Romerne sejrede, fordi de var de mange«, udelukker altsaa ikke, som af Dem ovenfor fremhævet, Sætningen: »Romerne sejrede, skønt de var de faa.«

Jeg ser af Universitetets Festskrift fra i Aar S. 9, at Prof. Louis Hjelmslev bebrejder den humanistiske Videnskab og i Særdeleshed Historien, at den ikke fra det blot primitivt skildrende Stadium er steget op »til en systematisk, eksakt og generaliserende Videnskab, i hvis Teori alle Begivenheder (mulige Forbindelser af Elementer) er forudset og Betingelserne for deres Realisation fastlagt«.

Vor lille Diskussion synes at vise, at det nu ikke er saa nemt at tvinge et saa kompliceret »Forløb« som det, vi kalder historiske Begivenheder, ind under en eksakt Systematisering. Men Deres nøjagtige Udforskning af det gamle Italiens Geografi og Demografi kan i høj Grad bidrage til at belyse det faktiske Resultat af Roms Kampe.

Hartvig Frisch.